

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

Fintech and the Remaking of Financial Institutions

กมลวรรณ รอดหรีง¹

Kamolwan Rodhring¹

By Jonh Hill, 2018, Academic press: An imprint of Elsevier, United Kingdom

¹ อาจารย์ประจำ สาขาการเงิน คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา
Lecturer, Department of Finance, Faculty of Management and Tourism, Burapha University
E-mail: kamolwan@go.buu.ac.th

หนังสือทางเศรษฐศาสตร์หรือบริหารธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิวัติระบบการเงินนั้น กำลังเป็นที่ น่าสนใจของนักเศรษฐศาสตร์ นักลงทุนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เนื่องจากการปรับตัวของโลกทาง การเงินยุคใหม่ที่ถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยีทางการเงิน (Financial Technology) หรือ “ฟินเทค” (FinTech) กลายเป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญของอุตสาหกรรมทางการเงินที่ต้องปรับตัว ด้วยการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์เพื่อ พัฒนานวัตกรรมทางการเงินที่หลากหลายอย่างเป็นรูปธรรม ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ ได้ดีขึ้น และมีค่าใช้จ่ายที่ต่ำลง ภายใต้การจัดการความปลอดภัยและการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม หนังสือ เรื่อง Fintech and the Remaking of Financial Institutions ที่จัดพิมพ์ขึ้นในปี 2018 เล่มนี้จึงเป็นคู่มือ สำหรับผู้ให้บริการทางการเงินที่น่าสนใจ โดยผู้เขียน John Hill ผู้บริหารการบริการทางการเงิน แห่ง School of Management, Merist College มหาวิทยาลัย Pennsylvania ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้นำประสบการณ์ ในอุตสาหกรรมบริการทางการเงินและความเชี่ยวชาญในด้านสัญญาสิทธิในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ออปชั่น กองทุนรวมอัตราแลกเปลี่ยน ตราสารทุน และตลาดทุน มาถ่ายทอดเป็นผลงานหนังสือหลายเล่ม ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีทางการเงิน และสกุลเงินดิจิทัล โดยมีหนังสือเล่มนี้เป็นเล่มล่าสุด ภายในเล่มผู้เขียนได้ อธิบายให้ผู้อ่านได้เข้าใจภูมิหลังของผลิตภัณฑ์และสถาบันการเงิน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่การพัฒ นานวัตกรรมทางการเงิน จากนั้นในบทถัดๆไปได้เน้นถึงการพัฒนา Fintech ในระดับนานาชาติ การจัดหาเงินทุน ในธุรกิจ Startup กฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้อง ประเด็นของ Fintech กับบริบททางสังคม และในตอนท้าย ผู้เขียนได้นำเสนอแนวทางการให้บริการทางการเงินในอนาคต

ในบทนำของหนังสือเล่มนี้เริ่มต้นด้วยการนำเสนอบทบาทของ Fintech ในระบบการเงินทั้งในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต ผู้เขียนได้อ้างถึงผลการสำรวจของ KPMG international ในปี 2017 ที่ระบุถึงผลรวม ของการลงทุนทั่วโลกในบริษัท Fintech ที่เป็นไปอย่างก้าวกระโดด โดยมีอัตราการเติบโตของมูลค่าการซื้อขาย (Deal Value) ในระยะเวลา 5 ปี จากปี 2010 ถึงปี 2015 สูงกว่า 500% ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการยอมรับ และ การบูรณาการเทคโนโลยีใหม่ในระบบการเงินเดิมที่มีอยู่ โดยผู้เขียนได้นำเสนอผลิตภัณฑ์และการบริการทาง การเงินแบบดั้งเดิม และแบบ Fintech พร้อมทั้งยกตัวอย่างและให้รายละเอียดผลิตภัณฑ์และการบริการทาง การเงินแบบ Fintech ที่น่าสนใจ ประกอบด้วย 1) M-Pesa ระบบแอปพลิเคชันผ่านโทรศัพท์มือถือเพื่อการเข้าถึง บริการทางการเงินของผู้ใช้บริการในเขตพื้นที่ยากจนของโลก คือประเทศเคนยาและประเทศบางส่วนใน ทวีปแอฟริกา 2) Venmo เทคโนโลยีการใช้จ่ายเพื่อการสนทนากการ ผ่านเดบิตการ์ด เครดิตการ์ด และ การโอน ผ่านเงินในบัญชี 3) Bitcoin, Ethereum และเงินสกุลดิจิทัลอื่นๆ ที่เกิดขึ้นภายใต้ระบบเงินสด ที่เรียกว่า Peer to Peer Electronic Cash System 4) Blockchain โปรโตคอลสำหรับการแลกเปลี่ยนเงินสกุลดิจิทัล โดยไม่ต้องมีตัวกลาง ภายใต้ระบบรักษาความปลอดภัยด้วยการเข้ารหัสผ่านระบบบัญชีแยกประเภท แบบกระจาย (Distributed Ledger System) 5) Square เครื่องอ่านบัตรเครดิตผ่านโทรศัพท์มือถือสำหรับ ร้านค้าปลีกขนาดเล็ก 6) Stripe ระบบการจ่ายเงินในธุรกิจออนไลน์ทั้งแบบส่วนบุคคลและในภาคธุรกิจ

- 7) Leading Club, Social Finance (SoFi) , Kiva การให้กู้ยืมเงินด้วยระบบการโอนเงินโดยไม่ผ่านธนาคาร และ
 8) Transferwise ระบบการโอนเงินระหว่างประเทศแบบจับคู่ เพื่อลดความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

ในบทถัดไปผู้เขียนได้อธิบายถึงสาเหตุของการหยุดชะงักและความไม่ต่อเนื่องในการใช้งานของผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินแบบดั้งเดิมผ่านการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคล โดยย้อนกลับไปในทศวรรษก่อนที่บทบาทของกลุ่มคนวัย Millennium ผู้ซึ่งมีความความคล่องแคล่วเรื่องเทคโนโลยี และได้รับอิทธิพลอย่างสูงจาก Social Network ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินแบบดั้งเดิมล้าสมัย ดังนั้นผู้ประกอบการต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองกับพฤติกรรมดังกล่าว อาทิ บริการ Cloud ซอฟต์แวร์ Open-source ปัญญาประดิษฐ์ โทรศัพท์มือถือ และแอปพลิเคชันต่างๆ พร้อมกับการจัดหาเงินทุนในธุรกิจ Startup ด้านเทคโนโลยีก็ได้รับการยอมรับและเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายมากขึ้น

ขณะเดียวกันผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงเส้นทางการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของ “เงิน” ที่ถูกใช้เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยน จากโลหะ มาเป็นการพิมพ์ลงบนกระดาษ เปลี่ยนแปลงไปสู่บัตรเครดิตและเดบิตบนแผ่นพลาสติก และในยุคแห่ง Fintech นวัตกรรมทางการเงินด้วย Apple Pay, M-Pesa, Square และ Venmo และสกุลเงินดิจิทัล ได้แก่ Bitcoin และ Ethereum ภายใต้ระบบ Blockchain กลายเป็นรูปแบบของเงินที่ได้รับการยอมรับเพิ่มอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของสถาบันการเงินทั้งในกลุ่มธนาคารพาณิชย์และกลุ่มธนาคารเพื่อการลงทุน พบว่าเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมแรกๆที่ได้รับผลกระทบจาก Fintech อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้เขียนได้อธิบายถึงรูปแบบการดำเนินงานแบบดั้งเดิมของสถาบันการเงินตั้งแต่ช่วงที่เกิดวิกฤติ ช่วงเศรษฐกิจถดถอย ช่วงเทคโนโลยีหยุดชะงักในปี 1990-2000 และช่วงวิกฤติทางการเงินครั้งใหญ่ จากนั้นผู้เขียนได้นำไปสู่ยุคแห่งเทคโนโลยีทางการเงิน ภายหลังจากที่สถาบันการเงินได้รับผลกระทบจากการเกิดขึ้นของโทรศัพท์มือถือ อุปกรณ์ที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญาประดิษฐ์ และแอปพลิเคชันแบบที่ไม่มีค่าธรรมเนียมการให้บริการต่างๆ โดยผู้เขียนได้นำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน โดยแบ่งออกเป็น 7 บท ดังนี้

1) การให้กู้ยืมเงิน เป็นผลิตภัณฑ์หลักของธนาคารและเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่ได้รับผลกระทบจาก Fintech ธนาคารผู้ให้กู้ยืมได้จัดสรรเงินทุนให้กับผู้กู้ยืม โดยแลกเปลี่ยนกับสัญญาที่จะจ่ายชำระคืนในอนาคต พร้อมกับดอกเบี้ยตามที่ตกลงกัน ทั้งนี้สินเชื่อบุคคลเพื่อการอุปโภคบริโภค อาทิ บัตรเครดิต สินเชื่อรถยนต์ และสินเชื่อสำหรับนักศึกษา เป็นผลิตภัณฑ์ที่ประยุกต์เทคโนโลยีทางการเงินมาใช้อย่างแพร่หลาย ประกอบด้วย Lending Club, Kabbage, OnDeck, Funding Circle, LendUp, SoFi, และ Kiva

2) อัตราดอกเบี้ย หนี้กู้ กองทุนตลาดเงิน ภายใต้อิทธิพลของมูลค่าเงินตามเวลา ถูกคำนวณเพื่อหามูลค่าและผลตอบแทนของเงินลงทุนทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยตลาดตราสารหนี้ ทั้งหุ้นกู้เอกชน และพันธบัตรรัฐบาลได้ถูกทำการซื้อขายบนแพลตฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ Brokertec, eSpeed, Tradeweb และ มี Fintech ที่เจาะจงสำหรับกลุ่ม Fixed Income ได้แก่ Trumid, Overbond, Ipreo, BondView และ Algom

3) ตราสารทุน ตลาดที่มีประสิทธิภาพ และการแลกเปลี่ยน เป็นส่วนของตราสารที่แสดงความเป็นเจ้าของ โดยผู้ลงทุนได้รับผลตอบแทนจากผลการดำเนินงานของกิจการ และจำเป็นต้องมีการจัดการความเสี่ยงที่คาดว่า

จะเกิดขึ้น ด้วยการกระจายการลงทุน และการใช้กลยุทธ์การลงทุนในพอร์ตโฟลิโอ (Portfolio) ที่มีต้นทุนต่ำ มีความหลากหลาย พร้อมการจัดการแบบพาสซีฟ (Passive Management) ด้วยระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI) นอกจากนี้บริการ Fintech อื่นๆ ที่เกิดขึ้น ได้แก่ ระบบที่ปรึกษาหุ่นยนต์ (Robo-Advisor) เพื่อช่วยจัดการการลงทุน การวิเคราะห์ความเสี่ยง และการซื้อขายหลักทรัพย์ อีกทั้งระบบ Betterment และ Wealthfront ซึ่งเป็นบริการออนไลน์เพื่อจัดการการลงทุนโดยอัตโนมัติ ผ่านการประมวลผลแบบอัลกอริทึม ที่นักลงทุนสามารถกำหนดความเสี่ยงจากการลงทุน ผลตอบแทนที่ต้องการ และจำนวนเงินการลงทุนได้

4) อัตราแลกเปลี่ยนเงิน สกุลเงินโดยส่วนใหญ่ของโลกมีความผันผวน จึงนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเงินตรา ใน Sport Market และตลาดซื้อขายล่วงหน้า โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการลงทุนจากแพลตฟอร์ม Thomson Reuters, EBS, Bloomberg และการใช้ Fintech ในการซื้อขายแลกเปลี่ยน ซึ่งมี Transferwise เป็นแอปพลิเคชัน แบบ P2P ที่ได้รับความนิยมสูง และ แอปพลิเคชันอื่นๆ ได้แก่ Xoom, WorldRemit, SettlePay, InstaRem นอกจากนี้ยังมีการใช้สกุลเงินดิจิทัลต่างๆ เช่น Bitcoin และ Ethereum ร่วมในการแลกเปลี่ยนสกุลเงินด้วย

5) พอร์เวิร์ด ฟิวเจอร์ส และสวอป เป็นตราสารอนุพันธ์ที่ผูกมัดมูลค่าตามสินทรัพย์ที่ใช้อ้างอิง โดยได้มีการประยุกต์ Fintech หลายแอปพลิเคชัน เพื่อช่วยในการจัดการในหลายมิติ แต่เน้นหลักที่ตลาดทุน ด้วย OpenGamma ที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อช่วยในการวิเคราะห์รายการค้าและต้นทุนส่วนเกิน ภายใต้โครงสร้างของระบบ Blockchain

6) สินค้าโภคภัณฑ์ การซื้อขายล่วงหน้าสินค้าโภคภัณฑ์ต่างๆ เช่น สินค้าพลังงาน สินค้าเกษตร และโลหะมีค่าต่างๆ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในตลาด อาทิ ผู้ค้ารายบุคคล ผู้จัดการกองทุน สถาบันการเงิน และผู้ทำกรตลาด มีการจัดการการลงทุนด้วยการกระจายความเสี่ยง การกำหนดดัชนีสินค้าโภคภัณฑ์ และการสร้างกองทุนซื้อขายแลกเปลี่ยน ผ่านระบบ Blockchain โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อตัดสินใจเข้าทำการซื้อขาย

7) ออปชั่น มีซื้อขายในหลักทรัพย์ประเภทตราสารทุน ดัชนีหุ้น พันธบัตร สกุลเงิน และสินค้าโภคภัณฑ์ ด้วยกลยุทธ์ที่หลากหลาย โดยมีการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อกำหนดราคาซื้อขายที่เหมาะสม และเทคโนโลยี Blockchain ในกระบวนการหลังการขาย

ในโลกของ Fintech การจัดหาเงินทุนถือเป็นสิ่งสำคัญในการเริ่มต้นและดำเนินธุรกิจ ในส่วนถัดไป ผู้เขียนจึงได้นำเสนอทางเลือกในการจัดหาเงินทุนที่เหมาะสมตามสถานะของการเติบโตทางธุรกิจ ได้แก่ เงินทุนจากบัตรเครดิต และเงินทุนสะสม เงินทุนจากเพื่อนและครอบครัว การระดมเงินทุนจากกลุ่มย่อย (Crowd Funding) นักลงทุนประเภท Angel Investor ที่ส่งเสริมธุรกิจ Startup การมีส่วนร่วมของ Accelerators การร่วมลงทุน (Venture Capital) หุ้นส่วนทางกลยุทธ์ และตลาดสาธารณะ

ความน่าสนใจอีกประการหนึ่งภายในหนังสือเล่มนี้สำหรับผู้อ่านคือการได้เห็นภาพรวมของการลงทุนใน Fintech พร้อมทั้งตัวอย่างบริษัท Fintech ที่ประสบความสำเร็จจากหลากหลายประเทศทั่วโลก ได้แก่ สหราชอาณาจักร กลุ่มประเทศ EU เยอรมัน แคนาดา จีน สิงคโปร์ อินเดีย แอฟริกา และบราซิล โดยผู้เขียนยังได้อธิบายถึงกฎหมายและกฎระเบียบทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับ Fintech ไว้อย่างชัดเจน โดยมี Regtech และ

OpemGov ซึ่งเป็น Fintech แอปพลิเคชันที่ถูกออกแบบมาเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการด้านกฎระเบียบทางการเงิน

ในที่สุดท้ายของหนังสือ ผู้เขียนได้นำเสนอความเห็นต่อบทบาทของ Fintech ในบริบททางสังคม ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ประกอบด้วย สิทธิและความเสมอภาคในการเข้าถึงข้อมูล การกระจายรายได้และผลกำไรของธุรกิจ Fintech และอัตราการว่างงาน นอกจากนี้ผู้เขียนได้นำเสนอแนวทางสำหรับสถาบันการเงิน เพื่อบูรณาการการดำเนินงานและการปรับตัวให้ตอบรับกับแนวโน้มของธุรกิจ Startup ด้าน Fintech ในโลกอนาคตที่ยังคงเกิดขึ้นใหม่อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งยกตัวอย่างความร่วมมือที่เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบันของสถาบันการเงินขนาดใหญ่ ประกอบด้วย 1) JPMorgan, BBVA และ OnDeck 2) ABNAMRO และ Whatsapp 3) Chase Pay และ Level Up 4) UBS และ SigFig ตลอดจนผู้เขียนได้นำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินแห่งอนาคตที่น่าสนใจอีกด้วย

ผู้วิจารณ์เห็นว่าหนังสือ Fintech and the Remaking of Financial Institutions เป็นหนังสือด้านเทคโนโลยีทางการเงินอีกเล่มที่น่าสนใจ โดยเนื้อหาในแต่ละส่วนของหนังสือ มีการกล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีการเปรียบเทียบระบบแบบดั้งเดิมและระบบใหม่ที่ดำเนินการด้วย Fintech ทำให้ผู้อ่านสามารถเห็นถึงข้อดี ซึ่งเป็นสาเหตุที่นำไปสู่การพัฒนาได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ผู้เขียนใช้ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญที่มีสร้างจุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ ด้วยการยกตัวอย่างพร้อมทั้งให้รายละเอียดของผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินจากธุรกิจจริงในหลากหลายประเทศทั่วโลก เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้อ่านในอุตสาหกรรมการเงิน และนิสิตนักศึกษา เพื่อการเรียนรู้ และการปรับตัวให้ทันต่อโลกแห่งเทคโนโลยีที่ยังคงก้าวต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

